

III

(Prípravné akty)

VÝBOR REGIÓNOV

114. PLENÁRNE ZASADNUTIE 12. – 14. OKTÓBRA 2015

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Rozhodovanie o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách

(2015/C 423/13)

Spravodajca:	Mark WEINMEISTER (DE/EES), štátny tajomník pre európske záležitosti spolkovej krajiny Hessensko
Referenčné dokumenty:	Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1829/2003, pokiaľ ide o možnosť členských štátov obmedziť alebo zakázať používanie geneticky modifikovaných potravín a krmív na svojom území, COM(2015) 177 final Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Preskúmanie procesu rozhodovania o geneticky modifikovaných organizmoch (GMO), COM(2015) 176 final

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. v zásade víta prístup, z ktorého Komisia vychádza vo svojom návrhu a ktorým je snaha posilniť právo regiónov spolurozhodovať a rozšíriť ich slobodu rozhodovania.
2. V tomto konkrétnom prípade však veľmi kriticky posudzuje účelnosť opatrenia.
3. Poukazuje na skepsu a nedostatočnú akceptáciu u veľkej časti obyvateľstva, pokiaľ ide o geneticky modifikované organizmy. Pre túto skepsu a nedostatočnú akceptáciu by sa okrem iného malo pri povoľovaní geneticky modifikovaných potravín a krmív uplatňovať transparentné konanie.
4. Zdôrazňuje požiadavku, že sú potrebné jasné pravidlá označovania, aby spotrebiteľia mohli vedome rozhodovať pri kúpe. Z transparentného označovania musí byť zrejme aj použitie geneticky modifikovaných krmív pri výrobe potravín živočíšneho pôvodu.
5. V tejto súvislosti poukazuje na stanovisko Výboru regiónov na tému „Sloboda členských štátov obmedziť alebo zakázať pestovanie geneticky modifikovaných organizmov na ich území“ (CdR 338/2010 fin, 88. plenárne zasadnutie 27. a 28. januára 2011) a na uznesenie o prioritách pre pracovný program Európskej komisie na rok 2016 (113. plenárne zasadnutie z 9. júla 2015).

Konanie pri povoľovaní geneticky modifikovaných potravín a krmív

6. Berie na vedomie, že Európska únia má rozsiahly právny rámec pre povoľovanie, sledovateľnosť a označovanie geneticky modifikovaných organizmov (GMO) a geneticky modifikovaných potravín a krmív, ktorý sa opiera o smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES z 12. marca 2001 o zámernom uvoľňovaní geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia a o zrušení smernice Rady 90/220/ES, nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách a nariadenie (ES) č. 1830/2003 Európskeho parlamentu a Rady z 22. septembra 2003 o sledovateľnosti a označovaní geneticky modifikovaných organizmov a sledovateľnosti potravín a krmív vyrobených z geneticky modifikovaných organizmov a ktorým sa mení a dopĺňa smernica 2001/18/ES.

7. Konštatuje, že podľa navrhovaného právneho rámca sa žiaden GMO resp. žiadna geneticky modifikovaná potravinová a žiadne geneticky modifikované krmivo nesmie uviesť na trh bez predchádzajúceho povolenia, ktoré sa udeľuje podľa príslušného právneho rámca.

8. Konštatuje, že pri geneticky modifikovaných potravinách a krmivách sa v povoľovacom konaní počíta so záverečným vedeckým posúdením podkladov k žiadosti Európskym úradom pre bezpečnosť potravín (EFSA).

9. Objasňuje, že Komisia po prijatí stanoviska od EFSA predloží členským štátom v stálom výbore pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá na hlasovanie návrh rozhodnutia o povolení alebo zamietnutí povolenia.

10. Berie na vedomie, že ak sa ani v stálom výbore pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá, ani v odvolacom výbore nedospeje k žiadnemu jednoznačnému hlasovaniu, Komisia je podľa právneho rámca pre GMO a charty základných práv povinná rozhodnúť o príslušnej žiadosti o povolenie.

Kontrola povoľovacieho konania pri geneticky modifikovaných potravinách a krmivách

11. Poukazuje na to, že Komisia vo svojom pracovnom programe na rok 2015 ohlásila, že povoľovacie konanie pri geneticky modifikovaných organizmoch preskúma s cieľom reagovať na obavy občanov a členských štátov týkajúce sa súčasnej právnej povinnosti Komisie povoliť GMO aj v takých prípadoch, keď sa za takéto povolenie nevysloví kvalifikovaná väčšina členských štátov.

12. Vyslovuje poľutovanie nad tým, že výsledkom ohláseného preskúmania je teraz výlučne návrh týkajúci sa používania geneticky modifikovaných potravín a krmív, a nie zásadná revízia povoľovacieho konania, ktorú ohlasovala.

13. Poukazuje na správanie jednotlivých členských štátov pri hlasovaniach v súvislosti s platným povoľovacím konaním podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách.

14. Vyslovuje poľutovanie nad tým, že sa pri týchto hlasovaniach o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách v stálom výbore a odvolacom výbore pravidelne nedosahuje kvalifikovaná väčšina, alebo sa výbory vyslovujú proti príslušným návrhom rozhodnutí.

15. Objasňuje, že popri pochybnostiach, ktoré súvisia s vedeckým posúdením, sú aj pochybnosti týkajúce sa ďalších aspektov mimo posúdenia rizík Európskym úradom pre bezpečnosť potravín príčinou, že sa niektorý členský štát zdrží hlasovania alebo že hlasuje proti návrhu.

16. Berie na vedomie, že podľa súčasného právneho stavu Komisia musí rozhodnúť o žiadostiach o udelenie povolenia.

17. Osobitne vyslovuje poľutovanie nad tým, že Komisia preto fakticky vždy rozhoduje bez podporného výsledku hlasovania členských štátov, pričom výsledkom rozhodnutia Komisie pri kladných stanoviskách EFSA je spravídla poskytnutie povolenia.

18. Považuje za nedostatok, že následkom toho sa pri rozhodnutí o povolení spravídla nezohľadňujú napríklad spoločensko-politické pochybnosti niekoľkých alebo viacerých členských štátov, ktoré boli vyslovené počas povoľovacieho konania.

19. Zdôrazňuje, že vzhľadom na to sa kriticky posudzujú povolenia, ktoré sa opierajú iba o posúdenie rizík Európskym úradom pre bezpečnosť potravín.

Návrhy ako zlepšiť súčasné povoloľacie konanie

20. Súhlasí s názorom členských štátov, že vzhľadom na veľký verejný záujem, pokiaľ ide o povolenie alebo nepovolenie GMO, je nevyhnutné, aby bolo pri rozhodovaní možné poukázať napríklad aj na pochybnosti nevedeckého rázu.

21. Vyjadruje poľutovanie nad tým, že v súčasnosti k tomu fakticky nedochádza, pretože pri súčasnom priebehu konania je nakoniec pri rozhodovaní Komisie smerodajné posúdenie rizika Európskym úradom pre bezpečnosť potravín, lebo členské štáty majú rozdielne názory a tým sa nedosahuje dostatočná väčšina.

22. vyslovuje sa za to, aby (s výhradou právneho preskúmania a bez zohľadnenia vysvetlení k súčasnému návrhu nariadenia) kladné rozhodnutie Komisie o povolení bolo v budúcnosti v zásade možné iba vtedy, keď aj stály výbor alebo odvolací výbor kladne rozhodne najmenej kvalifikovanou väčšinou hlasov;

23. Zastáva názor, že týmto spôsobom sa lepšie zohľadnia pochybnosti členských štátov a posilní sa ich pocit zodpovednosti za vlastné správanie pri hlasovaní.

24. Nesúhlasí s názorom Komisie, že súčasný právny rámec sa musí zachovať a že sa nemôžu zmeniť pravidlá hlasovania len preto, že platia aj pre iné politické oblasti.

25. Preto vyzýva Komisiu, aby overila, či je možná zmena podmienok povoľovania na úrovni riadenia rizík v oblasti GMO v súlade s právnymi predpismi EÚ.

26. Súhlasí s Komisiou v tom, že sa vyslovuje za jediný systém posudzovania rizík.

27. Požaduje užšiu spoluprácu Komisie s národnými, resp. regionálnymi orgánmi zodpovednými za pestovanie GMO.

28. Zdôrazňuje, že by to mohlo prispieť k akceptovaniu posúdenia rizík členskými štátmi, a tiež k akosti posúdenia.

29. Vyslovuje sa za to, aby sa pri povoľovaní konaní zohľadňovalo zlepšené overovanie ekologického vplyvu geneticky modifikovaných rastlín, potravín aj krmív.

30. Považuje za naliehavé, aby sa sprísnené usmernenia EFSA o overovaní ekologickej vhodnosti geneticky modifikovaných rastlín čo najskôr začlenili medzi prílohy smernice 2001/18/ES o zámernom uvoľňovaní geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia, čím by dostali právne záväznejšiu povahu.

Posúdenie predloženého návrhu nariadenia

31. Konštatuje, že Komisia vo svojom oznámení COM(2015) 176 poukázala na priebeh povoloľacieho konania, ktorý je pre ňu neuspokojivý, a v rozsiahlej analógii k smernici 2015/412/ES (výnimka „opt out“ k pestovaniu GMO) navrhla príslušnú zmenu nariadenia o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách.

32. Zastáva názor, že cieľ, o ktorom sa Komisia usiluje a ktorým je väčšie zohľadnenie pochybností členských štátov, sa dá lepšie dosiahnuť veľmi rýchlym prepracovaním posudzovania ekologických rizík v procese povoľovania tak, ako sa o tom práve rozhodlo článkom 3 smernice 2015/412/EÚ, než týmto teraz predloženým návrhom nariadenia.

33. Konštatuje, že cieľom návrhu nie je zmeniť jednotnú úroveň bezpečnosti, ktorá sa vytvorila celoeurópskym posúdením rizík Európskym úradom pre bezpečnosť potravín. Právny rámec EÚ už teraz obsahuje ustanovenia, ktoré členským štátom umožňujú, aby až do nového preskúmania na úrovni EÚ zakázali príslušný výrobok v tých prípadoch, keď geneticky modifikovaná potravinová alebo geneticky modifikované krmivo na základe nových poznatkov predstavujú vážne zdravotné alebo ekologické riziko.

34. Konštatuje, že členským štátom sa má poskytnúť právo vydávať na štátnej úrovni rozhodnutia, ktorými obmedzia alebo zakážu používať v potravinách a krmivách GMO povolené na úrovni EÚ (opatrenie „opt out“ týkajúce sa používania GMO).
35. Konštatuje však, že členské štáty pritom musia zabezpečiť, aby ich opatrenia boli v súlade s právnymi predpismi EÚ, pričom sa zohľadní zásada proporcionality, zákaz rozdielného posudzovania domácich a zahraničných výrobkov a medzinárodné záväzky EÚ na úrovni WTO.
36. Poukazuje na skutočnosť, že okrem súladu s podmienkami WTO na celosvetovej úrovni musia byť tieto opatrenia v rámci vnútorného trhu v súlade so zásadou voľného obehu tovaru stanovenou v článku 34 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), ktorý zakazuje všetky opatrenia, ktoré majú rovnocenný účinok ako kvantitatívne obmedzenia voľného obehu tovaru.
37. Konštatuje, že členské štáty, ktoré chcú využiť možnosť zákazu, musia svoje opatrenia podložiť dôvodmi podľa článku 36 ZFEÚ a naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu v súlade s judikatúrou Súdneho dvora EÚ, pričom zdôvodnenie zákazu členského štátu nesmie byť ani v rozpore s posúdením rizík pre zdravie ľudí a zvierat a pre životné prostredie vydané Európskym úradom pre bezpečnosť potravín.
38. Kritizuje skutočnosť, že možnosť vydať zákaz na základe súčasných poznatkov je spojená s neprimerane vysokými prekážkami, ktoré členský štát musí prekonať skôr, než môže na štátnej úrovni túto možnosť využiť a vydať zodpovedajúci zákaz, čo vyvoláva obavy, pokiaľ ide o subsidiaritu, a naznačuje, že podľa tohto návrhu by bola jasne porušovaná zásada proporcionality;
39. V tejto súvislosti vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa neuvádza žiadny zoznam s príkladmi argumentov, ktoré by s právnou istotou mohli odôvodňovať štátny zákaz v jednotlivých členských štátoch. Takýto zoznam, ktorý sa osvedčil ako prospešný, pokiaľ ide o právnú istotu, možno nájsť napríklad v smernici 2015/412/EÚ, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2001/18/ES, pokiaľ ide o možnosť členských štátov obmedziť alebo zakázať pestovanie geneticky modifikovaných organizmov (GMO) na ich území.
40. V tejto súvislosti výslovne vyjadruje poľutovanie, že k tomuto návrhu nebolo pripojené žiadne posúdenie vplyvu.
41. Celkovo kritizuje, že návrh Komisie síce členským štátom otvára možnosť, aby obmedzili alebo zakázali používať v potravinách a krmivách GMO, ktoré boli povolené na úrovni EÚ, neukazuje im však žiaden spôsob, ako by toto rozhodnutie mohli na národnej úrovni s právnou istotou uplatniť.
42. Zastáva názor, že je preto v súčasnosti veľmi ťažké odhadnúť, do akej miery by sa možnosť zákazu vzhľadom na množstvo podmienok, ktoré sa musia dodržať, v praxi vôbec využívala.
43. Kritizuje skutočnosť, že vzhľadom na voľný obeh tovaru na vnútornom trhu, globalizované toky tovaru a veľký počet účastníkov spracovateľských reťazcov priemyselnej výroby potravín a krmív štátny zákaz používania nie je pri súčasnom stave poznatkov kontrolovateľný s prijateľnými nákladmi.
44. Zastáva názor, že treba väčšie zohľadňovanie pochybností členských štátov zmenením váhy výsledkov hlasovania vo výboroch uprednostniť pred úpravou umožňujúcou štátny zákaz. Štátny zákaz je možné dosiahnuť iba po prekonaní veľkých prekážok a okrem toho sa dá sotva kontrolovať.
45. Nesúhlasí teda so závermi Komisie, ktoré viedli k predloženiu tohto návrhu nariadenia.
46. Preto sa vyslovuje za odmietnutie návrhu nariadenia.

V Bruseli 13. októbra 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA